Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

«Педагогіка та психологія вищої освіти з методикою викладання»

Шифр та назва спеціальності
D4 - Публічне управління та адміністрування

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Спеціалізація

Кафедра
Педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна

Освітня програма
Публічна політика та управління соціально - економічними змінами

Тип дисципліни
Загальнонаукова, Обов 'язкова

Рівень освіти
Третій (освітньо-науковий, PhD)

Форма навчання
Денна, заочна

Семестр
1

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Резнік Світлана Миколаївна
Svitlana.Reznik@khpi.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ»

Автор понад 100 наукових та навчально-методичних праць.
Курси: «Методи та методологія педагогічного дослідження», «Теорія та методика наукових досліджень», «Лідерство у викладацькій діяльності», «Педагогіка», «Методика викладання загальнонаукових та фахових дисциплін у закладах освіти», «Коучинг в освіті»

Детальніше про викладача на сайті кафедри
https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-reznik-svitlani-mikolayivni/

Загальна інформація

Анотація

У результаті навчання за ОК здобувачі ознайомляться з основами педагогіки вищої школи і організації освітнього процесу закладу вищої освіти (ЗВО), усвідомлять особливості проєктування методики викладання навчальних дисциплін, методів навчання та елементів дистанційних і цифрових технологій, системи контролю результатів навчання. Окрему увагу приділено психологічним засадам супроводження освітнього процесу та напрямам особистісного самовдосконалення викладачів вищої школи. Вивчення курсу здобувачами забезпечить їх

обізнаність в організації та функціонуванні освітнього процесу сучасного ЗВО, що є основою вищої школи, напрямках його удосконалення і вимогах до професіоналізму викладача.

Мета та цілі дисципліни

Метою є підготовка аспірантів до педагогічної діяльності, формування системних знань щодо вищої освіти, забезпечення загальної теоретичної підготовки у психології вищої школи, надання майбутнім науковцям знань необхідних для розуміння поведінки людини у колективі та застосування засобів її заохочення.

Формат занять

Лекції, індивідуальна самостійна робота. Підсумковий контроль – залік

Компетентності

ЗК 01. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору
ЗК 02. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.
ЗК 04. Здатність презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та однією з іноземних мов європейського простору.
ЗК 05. Здатність налагоджувати наукову взаємодію, співробітництво.
ЗК 06. Здатність використання методики викладання освітніх компонентів з урахуванням основ педагогіки та психології вищої освіти.
СК 01. Здатність до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та управлінської діяльності.
СК 03. Здатність забезпечувати належний рівень якості наукових/науково-методичних продуктів, послуг чи процесів.
СК 09. Здатність застосовувати, розробляти й удосконалювати сучасні технології, в тому числі адміністративно-управлінські, інформаційно-комунікаційні технології, в управлінській, адміністративній, науковій та освітній (педагогічній) діяльності.
СК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях, а також з метою їх запобігання.

Результати навчання

РН 01. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.
РН 02. Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності.
РН 04. Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності.
РН 05. Знати основні засади наукового менеджменту, управління науковими проектами, реєстрації прав інтелектуальної власності.
РН 13. Вільно спілкуватись (комунікувати) в академічному та професійному середовищі, у тому числі й іноземною мовою, з проблематики публічного управління та адміністрування, а також вміти презентувати науковій / професійній спільноті результати останніх наукових досліджень та передових практик щодо розв'язання значущих проблем у сфері наукової / професійної діяльності за спеціальністю.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год.: лекції – 30 год., самостійна робота – 60 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

немає

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Методами навчання у викладанні навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої освіти з методикою викладання» є:
- словесні (бесіда, дискусія, лекція, робота з книгою)
- наочні (ілюстрація практичними прикладами)
- практичні (практичні вправи).

Активні методи навчання, які застосовуються: дискусія, мозковий штурм, проблемні методи, моделювання ситуацій, рефлексія.
Протягом вивчення дисципліни передбачається робота з тестами перевірки рівня сформованості знань.

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Педагогіка вищої школи Педагогіка вищої школи як наука. Предмет педагогіки вищої школи. Категорії педагогіки вищої освіти. Рівні та ступені вищої освіти. Національна рамка кваліфікацій. Компетентнісний підхід та студентоцентричне навчання як особливості сучасної педагогіки вищої школи. Дидактика та виховання. Виховання у вищій школі. Особистість викладача ЗВО. Структура педагогічної діяльності. Організація педагогом своєї діяльності (самоменеджмент) та пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Лідерство викладача. Наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення організації освітнього процесу	10
Тема 2. Психологія вищої освіти та самовдосконалення викладача Професійно-важливі якості педагога. Визначення напрямів саморозвитку, самовдосконалення та планування підвищення професійної кваліфікації протягом життя викладачем. Професійна мобільність у підвищенні кваліфікації та самовдосконаленні. Як людина навчається: сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява. Застосування психологічних засад у викладацькій практиці. Розуміння особистості студента викладачем та забезпечення його розвитку. Мотивація здобувачів освіти. Міжособистісне спілкування та взаємодія в академічному середовищі. Навчальний колектив, розвиток колективу та групові процеси. Психологічне забезпечення удосконалення освітнього процесу.	10
Тема 3. Методика викладання освітніх компонентів у системі вищої освіти Проєктування методики викладання навчальних дисциплін. Визначення компетентностей та результатів навчання. Методика проведення лекційних занять. Методика проведення практичних занять. Методика проведення лабораторних занять. Самостійна робота студентів у ЗВО. Науково-дослідна робота студентів у системі вищої освіти. Робота з різноманітними джерелами, базами даних та ресурсами при підготовці занять. Методи викладання освітніх компонентів, форми і засоби навчання та їх вибір. Педагогічні технології на сучасному етапі розвитку суспільства: дистанційне навчання та цифрові технології в освітньому процесі. Педагогічний контроль.	10
Загальна кількість годин	**30**

Контрольні роботи

Теми контрольних робіт	Вагові коефіцієнти b
Тема 1. Психодіагностика власних професійно-важливих якостей К1. Робота з методиками психодіагностики власних якостей	0,15
Тема 2. Тестування по темі 1 К2. Поточне тестування результатів опрацювання лекційного матеріалу по темі 1	0,15
Тема 3. Тестування по темі 2 К3. Поточне тестування результатів опрацювання лекційного матеріалу по темі 2	0,15
Тема 4. Тестування по темі 3 К4. Поточне тестування результатів опрацювання лекційного матеріалу по темі 3	0,15
Тема 5. Проведення занять у вищій школі К5. Розуміння особливостей організації занять у вищій школі та застосування методів навчання	0,2
Тема 6. Підсумкове тестування по дисципліні К6. Підсумкове тестування по дисципліні	0,2
Загалом	$\sum_{i=1}^{m} b_i$=1

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання самостійних завдань.

Опрацювання теоретичного матеріалу та виконання завдань

Теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Педагогіка вищої школи Опрацювання лекційного матеріалу, самостійна робота із джерелами, підготовка до тестування	20
Тема 2. Психологія вищої школи та самовдосконалення викладача Опрацювання лекційного матеріалу, самостійна робота із джерелами, підготовка до тестування. Психодіагностика професійно-важливих педагогічних якостей аспірантами та рефлексія результатів	20
Тема 3. Методика викладання у вищій школі Опрацювання лекційного матеріалу, самостійна робота із джерелами, підготовка до тестування. Підготовка до виконання завдання: «Проведення занять у вищій школі»	20
Загальна кількість годин	**60**

Неформальна освіта

Здобувач має можливість зарахувати окремі теми або курс шляхом: проходження професійних курсів чи тренінгів, онлайн-освіти, професійних стажувань тощо, у сфері, що відповідає навчальним цілям та змісту дисципліни.
Для зарахування необхідно надати: сертифікат (електронний або друкований) про проходження курсу/стажування, опис програми тренінгу із зазначенням змісту тем, обсягу, тривалості та здобутих результатів навчання.

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Основна література

Резнік С. Лідерський стиль викладачів вищої школи / С. Резнік // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2019. – № 3. – С. 71-84. https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43072
Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. – Електронні дані. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. – 150 с http://surl.li/cagfik
Солодовник Т. О. Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / Т. О. Солодовник, Н. В. Середа, О. В. Квасник ; заг. ред. О. Г. Романовський ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 176 с. – URI: http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53056
Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. http://surl.li/nwfifc
Мартинець Л. А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с. http://surl.li/cczjbc
Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / Fundamentals of Higher School Pedagogy: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. – 312 с. http://surl.li/mchksh
Кириченко В.В. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с http://surl.li/fuzayy
Резнік С.М. Методика викладання у вищій школі / Пономарьов О. С., Грень Л. М., Резнік С. М. – Харків: НТУ «ХПІ», 2016. – 192 с. http://surl.li/uffko
Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельніков, М. В. Стрельніков. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с. http://surl.li/qrrrci
Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ, 2022.180 с. http://surl.li/fjslna
Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / Вінниця: ВНАУ, 2020. 208 с. http://surl.li/trmgli
Педагогіка розуміння як перспективний напрям розвитку вищої освіти [Електронний ресурс] : навч. посібник / О. Г. Романовський [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2014. – 326 с. – Режим доступу: http://surl.li/tlikwg
Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с. http://surl.li/zdwjcy
Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. / Вікторія Євгенівна Виноградова, Віктор Іванович Юрченко. – 2-е вид. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 296 с.
Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с. http://surl.li/lwptku
Психічне здоров'я особистості: підручник для вищих навчальних закладів / С.Д. Максименко, Я.В. Руденко, А.М. Кушнєрьова, В.М. Невмержицький. Київ: «Видавництво Людмила», 2021. 438 с. http://surl.li/vmpqyw

Зливков В.Л., Лукомська С.О. Психологія спілкування педагога: інтегративний підхід [навчальний посібник; 2 видання: розширене та доповнене] / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська. – К., Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. – 353 с https://lib.iitta.gov.ua/710858/
Розвиток здатності до професійного самопізнання педагогічних, науково-педагогічних працівників у системі формальної та інформальної освіти:електронний збірник авторських науково-методичних розробок / загальнаред. Я.Л.Швень. – К.: ЦІППО, 2019. – 195 с. https://lib.iitta.gov.ua/724588/

Додаткова література

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад.: С.А.Саяпіна, О. Г. Коркішко, А.В.Коркішко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 100 с. http://surl.li/yrdsae
Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: силабус і методичний матеріал: навч.-метод. посіб. Харків : ХОГОКЗ, 2020. 84 с. http://surl.li/jzifdb
Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. – Полтава : ПУЕТ, 2020. – 232 с. http://surl.li/abutkp
Olena Lutsenko and Gregory Lutsenko. Active Learning - Theory and Practice (Активне навчання. Теорія і практика). London, United Kingdom: Croatia, 2022. 176 p. https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/90161
Maria Limniou. Educational Technology's Influence in Higher Education Teaching and Learning (Вплив освітніх технологій на викладання та навчання у вищій освіті). Switzerland: MDPI, 2022. 224 p. https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/95827
Janne Elo, Michael Uljens. Multilevel Pedagogical Leadership in Higher Education (Багаторівневе педагогічне лідерство у вищій освіті). Switzerland: Springer Nature Switzerland AG, 2024. 207 p. https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/138230

Інформаційні ресурси

https://zakon.rada.gov.ua
http://library.kpi.kharkov.ua/uk
https://repository.kpi.kharkov.ua/home
https://lib.iitta.gov.ua/
https://www.doabooks.org/

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента «Педагогіка та психологія вищої освіти з методикою викладання» визначається за темами, видами робіт, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка відображає всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників *k*, що передбачає виконання контрольних робіт, сума вагових коефіцієнтів яких дорівнює 1:

Психодіагностика власних професійно-важливих якостей, b_1	Тестування по темі 1, b_2	Тестування по темі 2, b_3	Тестування по темі 3, b_4	Проведення занять у вищій школі, b_5	Підсумкове тестування по дисципліні, b_6
0,15	0,15	0,15	0,15	0,2	0,2

Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$O = K \cdot k_2$$

де: K – середньозважена оцінка за контрольні роботи

$$K = \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + K_3 \cdot b_3 + K_4 \cdot b_4 + K_5 \cdot b_5 + K_6 \cdot b_6}{\sum_{i=1}^{m} b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

В оцінюванні результатів навчальної діяльності здобувача вищої освіти по дисц. «Педагогіка та психологія вищої освіти з методикою викладання» $k_2 = \sum_{i=1}^{m} b_i$, тому відповідно підсумкова оцінка по дисципліні є сумою балів за всі види роботи, помножені на їх вагові коефіцієнти:

$$O = K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + K_3 \cdot b_3 + K_4 \cdot b_4 + K_5 \cdot b_5 + K_6 \cdot b_6$$

З урахуванням 100-бальної шкали оцінювання та вагових коефіцієнтів - за кожен вид навчальної роботи по дисципліні можна отримати такі максимальні бали:
- Психодіагностика власних професійно-важливих якостей (К1) - 15 балів;
- Тестування по кожній із трьох тем (К2, К3, К4) - по 15 балів за кожне, всього - 45 балів;
- Завдання "Проведення занять у вищій школі" (К5) - 20 балів
- Підсумкове тестування по дисципліні (К6) - 20 балів

Всього по дисципліні - 100 балів

Поточні оцінки за кожну складову (K) визначаються за 100-бальною шкалою згідно з положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ» з урахуванням відповідних вагових коефіцієнтів

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої O з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.
Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/

Погодження

Силабус погоджено 30.08.2026 **Завідувач кафедри**
Ніна ПІДБУЦЬКА

30.08.2026 **Гарант ОНП**
Володимир МОРОЗ